

Kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej

1. Ogólne kryteria i wzór oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli

Kryterium	Definicja
Adekwatność	<p><u>Adekwatny system kontroli wewnętrznej</u> - to taki, który w najbardziej odpowiedni sposób ma zaprojektowane mechanizmy kontrolne odpowiadające na zidentyfikowane ryzyka (ryzyko zaistnienia nieprawidłowości) w działalności Banku, w odniesieniu do wszystkich celów systemu kontroli wewnętrznej wymienionych w Ustawie Prawo bankowe.</p> <p>System kontroli wewnętrznej powinien być zaprojektowany w sposób racjonalny, zgodny z przepisami prawa i zapewniający odpowiednie zasady realizacji wyznaczonych celów i zadań.</p> <p>Ocena adekwatności oparta jest na ustaleniu, <u>czy ustanowione mechanizmy kontrolne zostały odpowiednio skonstruowane</u>, z uwzględnieniem ryzyka zaistnienia nieprawidłowości, a ich prawidłowe stosowanie zabezpiecza Bank przed nadmiernym wystąpieniem ryzyka zaistnienia nieprawidłowości, w tym ograniczają w odpowiedni sposób wystąpienie ryzyka zaistnienia nieprawidłowości lub ograniczają jego skutki do akceptowalnego poziomu.</p>
Skuteczność	<p><u>Skuteczny system kontroli wewnętrznej</u> - to taki, którego mechanizmy kontrolne są przestrzegane, ich przestrzeganie podlegało odpowiedniemu monitorowaniu oraz raportowaniu, a poziom stwierdzonych nieprawidłowości pozwala sądzić, że poziom ryzyka</p>

	zaistnienia nieprawidłowości (stwierdzonych) nie przekracza akceptowalnego.
--	---

2. Kryteria i wzór oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli

Oceny dokonuje się dla poszczególnych procesów istotnych, a także sumarycznie dla całości działania funkcji kontroli, zgodnie z kryteriami oceny adekwatności i skuteczności wymienionymi w Tabeli 1. Wynik oceny jest prezentowany zgodnie z wzorem zawartym w Tabeli 2, a sumaryczna ocena adekwatności i skuteczności w zakresie poszczególnych ogólnych celów systemu kontroli wymienionych w Ustawie Prawo bankowe jest średnią oceną zaokrąglaną w górę (w stronę gorszych wyników). Sumaryczna ocena adekwatności i skuteczności całości funkcji kontroli jest średnią ocen w zakresie poszczególnych ocenianych procesów istotnych. W przypadku negatywnych ocen (ocena niższa niż 'zadowolająca' – wskazuje się elementy funkcji kontroli (mechanizmy kontrolne, monitoring, raportowanie) wymagające uwagi i doskonalenia, ocena może też zawierać elementy związane z oceną 'zadowolająca' ułatwia to Radzie Nadzorczej monitorowanie adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, poprzez przyjmowanie informacji o wykonaniu zaleceń.

Tabela 1 - Skala ocen

L.p.	Nazwa oceny	Kryteria	Ocena liczbowa
1.	SATYSFAKCUJĄCA	<p>1) <u>Adekwatność</u> - przyjęte rozwiązania (tzn. rodzaje mechanizmów kontrolnych, sposób ich monitorowania, raportowania o nieprawidłowościach) nie budziły zastrzeżeń, mechanizmy kontrolne są odpowiednie do wielkości ryzyka zaistnienia nieprawidłowości, w tym (każdy z warunków zmienia ocenę):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) podlegają przeglądom zarządczym w ramach oceny struktury organizacyjnej lub stosowanych strategii, polityk, planów, zasad, instrukcji lub; b) brak znaczących uwag KNF, biegłego rewidenta, audytu wewnętrznego w zakresie przyjętych rozwiązań <p>2) <u>Skuteczność</u> – nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w zakresie stosowania elementów funkcji kontroli:</p>	1

		<p>a) mechanizmów kontrolnych, b) monitorowania ich przestrzegania, c) raportowania o nieprawidłowościach).</p> <p>Wykryte nieprawidłowości (faktyczne) mają charakter jednostkowy, a ich istotność nie ma żadnego wpływu na ryzyko zaistnienia nieprawidłowości (brak nieprawidłowości znaczących lub krytycznych). Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie stosowania elementów funkcji kontroli były możliwe do natychmiastowego usunięcia (w toku kontroli)</p>	
2.	WYMAGAJĄCA POPRAWY	<p>1) <u>Adekwatność</u> - przyjęte rozwiązania (tzn. rodzaje mechanizmów kontrolnych, sposób ich monitorowania, raportowania o nieprawidłowościach) nie budziły zastrzeżeń, ale pojedyncze rozwiązania dotyczące organizacji funkcji kontroli (tzn. rodzaje mechanizmów kontrolnych, sposób ich monitorowania, raportowania o nieprawidłowościach) powinny być udoskonalone, w tym (każdy z warunków zmienia ocenę):</p> <p>a) mechanizmy kontrolne są odpowiednie do wielkości ryzyka zaistnienia nieprawidłowości, w tym podlegają przeglądom zarządczym w ramach oceny struktury organizacyjnej lub stosowanych strategii, polityk, planów, zasad, instrukcji lub;</p> <p>b) brak znaczących uwag KNF, biegłego rewidenta, audytu wewnętrznego w zakresie przyjętych rozwiązań, ale wskazana została potrzeba doskonalenia, np. zalecenie przeanalizowania przyjętych rozwiązań i zwiększenia ich adekwatności, bez pogorszenia oceny działania Banku;</p> <p>2) <u>Skuteczność</u> – stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania elementów funkcji kontroli (mechanizmów kontrolnych, monitorowania ich przestrzegania, raportowania o</p>	2

		<p>nieprawidłowościach) o umiarkowanym nasileniu (więcej niż jednostkowe), nie miały jednak one charakteru nieprawidłowości znaczących lub krytycznych.</p> <p>Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie elementów funkcji kontroli były <u>możliwe do usunięcia w krótkim okresie czasu</u> (działania naprawcze i korygujące były przeprowadzone w okresie do dwu kwartałów).</p>	
3.	WYMAGAJĄCA ISTOTNEJ POPRAWY	<p>1) <u>Adekwatność</u> - przyjęte rozwiązania (tzn. rodzaje mechanizmów kontrolnych, sposobu monitorowania ich przestrzegania, raportowania o nieprawidłowościach) były niezadowalające i stwarzały ryzyko zaistnienia nieprawidłowości znaczących, w tym (każdy z warunków zmienia ocenę):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) mechanizmy kontrolne nie są odpowiednie do wielkości ryzyka zaistnienia nieprawidłowości, tzn. nie podlegały odpowiednim przeglądom zarządczym w ramach oceny struktury organizacyjnej lub stosowanych strategii, polityk, planów, zasad, instrukcji (wady przeglądów) lub stwierdzona nieadekwatność stwarza niebezpieczeństwo zaistnienia nieprawidłowości znaczących lub; b) wydane zostały istotne zalecenia w zakresie adekwatności przyjętych rozwiązań, tzn: wydane zalecenia przez KNF w zakresie adekwatności elementów funkcji kontroli i np. nastąpiło pogorszenie oceny nadzorczej BION z tego powodu poniżej 2,5; wydane istotne zastrzeżenie biegłego rewidenta dotyczące adekwatności kontroli wewnętrznej, wydane istotne zalecenia audytu wewnętrznego w zakresie adekwatności przyjętych rozwiązań funkcji kontroli; 	3

		<p>Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie elementów funkcji kontroli nie były <u>możliwe do usunięcia w krótkim okresie czasu</u>, działania naprawcze i korygujące były przeprowadzone w okresie dłuższym niż dwa kwartały, a nie przekraczającym roku i wymagają istotnych zmian organizacyjnych, proceduralnych.</p> <p>2) <u>Skuteczność</u> – stwierdzono liczne nieprawidłowości działania elementów funkcji kontroli (mechanizmów kontrolnych, monitorowania ich przestrzegania, raportowania o nieprawidłowościach), mające bezpośredni negatywny wpływ na poziom ryzyka zaistnienia nieprawidłowości (stwierdzono nieprawidłowości znaczące).</p>	
4.	NIEAKCEPTOWALNA	<p>a) <u>Adekwatność</u> – przyjęte rozwiązania (tzn. rodzaje mechanizmów kontrolnych, sposobu monitorowania ich przestrzegania, raportowania o nieprawidłowościach) i stwarzały ryzyko zaistnienia nieprawidłowości krytycznych, w tym (każdy z warunków zmienia ocenę):</p> <p>a) mechanizmy kontrolne nie są odpowiednie do wielkości ryzyka zaistnienia nieprawidłowości, nie podlegały odpowiednim przeglądom zarządczym w ramach oceny struktury organizacyjnej lub stosowanych strategii, polityk, planów, zasad, instrukcji (wady przeglądów), a stwierdzony poziom braku adekwatności stwarza niebezpieczeństwo zaistnienia nieprawidłowości krytycznych lub;</p> <p>b) wydane zostały zalecenia przez KNF w zakresie adekwatności elementów funkcji kontroli i np. nastąpiło pogorszenie oceny nadzorczej BION z tego powodu poniżej 3; wydane istotne zastrzeżenie biegłego rewidenta dotyczące adekwatności kontroli wewnętrznej, skutkujące podważeniem wiarygodności sporządzanego sprawozdania finansowego, wydane istotne</p>	4

Łączna ocena systemu kontroli
wewnętrznej

Adekwatność	
Skuteczność	

3. Kryteria oceny adekwatności i skuteczności komórki ds. zgodności

L.p.	Nazwa oceny	Kryteria	Ocena liczbowa
1.	Dobra	<p>1) <u>Adekwatność</u> - rodzaj przyjętych rozwiązań dotyczących komórki ds. zgodności (jako compliance) nie budzi zastrzeżeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) komórka jest odpowiednio podporządkowana organizacyjnie, Prezesowi Zarządu; b) komórka działa zgodnie z regulaminem działania zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą; c) komórka jest odpowiednio wyposażona kadrowo – tzn. co najmniej 0,5 etatu na 100 zatrudnionych w banku, d) nie stwierdzono problemów z zachowaniem niezależności i obiektywizmu działania komórki – w tym kontroli wynagrodzeń lub zgłoszonych problemów wpływu na niezależność działania komórki; e) pracownicy komórki posiadają lub podnosili kwalifikacje zawodowo; f) brak znaczących uwag KNF, biegłego rewidenta, audytu wewnętrznego <u>w zakresie działania komórki jako compliance</u>. <p>2) <u>Skuteczność</u> – nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości działania komórki ds. zgodności w tym: pełna realizacja planu działania komórki (jako compliance), brak uchybień dla terminowości lub</p>	1

		<p>jakości raportów dotyczących działania komórki (jako compliance) lub w zakresie ryzyka braku zgodności, brak nieuzasadnionych odstępstw od planu testów komórki ds. zgodności (jako compliance), brak nieprawidłowości w zakresie weryfikacji bieżącej pionowej dokonywanej przez komórkę (w zakresie compliance).</p>	
2.	Zadowolająca	<p>1) <u>Adekwatność</u> - rodzaj przyjętych rozwiązań dotyczących komórki ds. zgodności (jako compliance), w części jest adekwatny, tzn.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) komórka jest odpowiednio podporządkowana organizacyjnie, b) komórka działa zgodnie z regulaminem działania zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą; c) <u>komórka nie jest odpowiednio wyposażona kadrowo</u> – tzn. mniej niż co najmniej 0,5 etatu na 100 zatrudnionych w banku, a więcej niż 0,25 etatu na 100 zatrudnionych; d) tylko większość pracowników komórki posiada lub podnosiła kwalifikacje zawodowe; e) nie stwierdzono problemów z zachowaniem niezależności i obiektywizmu działania komórki – w tym zgłoszonych problemów wpływu na niezależność działania komórki; f) brak znaczących uwag KNF, biegłego rewidenta, audytu wewnętrznego w zakresie działania komórki jako compliance. <p>2) <u>Skuteczność</u> – komórka działała skutecznie, tzn. :</p> <ul style="list-style-type: none"> a) większość planu działania komórki (jako compliance) zrealizowana, stwierdzono nieduże nieprawidłowości działania komórki ds. zgodności tzn. część planów działania komórki (jako compliance) nie została zrealizowana; b) brak uchybień dla terminowości lub jakości raportów dotyczących działania komórki (jako compliance) lubw zakresie ryzyka braku zgodności, 	2

		<p>c) brak nieuzasadnionych odstępstw od planu testów przez komórkę ds. zgodności (jako compliance),</p> <p>d) komórka dokonywała weryfikacji bieżącej pionowej zgodnie z procedurami w zakresie organizacji funkcji compliance (poza dodatkowymi zadaniami komórki, np. w zakresie działania jako komórka ds. kontroli).</p>	
3.	Niezadawalająca	<p>1) <u>Adekwatność</u> - rodzaj przyjętych rozwiązań dotyczących komórki ds. zgodności (jako compliance) budzi zastrzeżenia, tzn. zachodzi jedna z wymienionych sytuacji:</p> <p>a) komórka nie jest odpowiednio podporządkowana organizacyjnie;</p> <p>b) komórka liczy mniej niż 0,25 etatu na 100 zatrudnionych;</p> <p>c) pracownicy komórki nie posiadają lub nie podnosili kwalifikacji zawodowych;</p> <p>d) komórka nie posiada odpowiedniego regulaminu działania zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą;</p> <p>e) stwierdzono problemy z kontrolą wynagrodzeń lub zachowaniem niezależności i obiektywizmu działania komórki lub zgłoszono problem wpływu na niezależność działania komórki;</p> <p>f) wystąpiły istotne uwagi KNF, biegłego rewidenta, audytu w zakresie organizacji funkcji compliance (poza dodatkowymi zadaniami komórki, np. w zakresie działania jako komórka ds. kontroli) wymagające realizacji w krótkim okresie czasu (do 2 kwartałów).</p> <p>2) <u>Skuteczność</u> – komórka działała w dużej mierze nieskutecznie, tzn.</p> <p>a) plan działania komórki (jako compliance) nie został w większości zrealizowany;</p> <p>b) wystąpiły uchybienia dla terminowości lub jakości raportów dotyczących działania komórki (jako compliance) lub ryzyka braku zgodności;</p>	3

		<p>c) wystąpiły nieuzasadnione odstępstwa od planu testów (w zakresie compliance) przez komórkę ds. zgodności,</p> <p>d) wystąpiły braki dokonywania weryfikacji bieżącej pionowej zgodnie z procedurami w zakresie compliance (np. opiniowania nowych produktów);</p>	
4.	Niedostateczna	<p>1) <u>Adekwatność</u> - rodzaj przyjętych rozwiązań dotyczących komórki ds. zgodności jest w dużej mierze wadliwy tzn. zachodzi jedna z wymienionych sytuacji:</p> <p>a) komórka nie została wyodrębniona;</p> <p>b) pracownicy komórki nie posiadają lub nie podnosili kwalifikacji zawodowych;</p> <p>c) komórka nie posiada odpowiedniego regulaminu działania zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą;</p> <p>d) brak kontroli wynagrodzeń lub zachowania niezależności i obiektywizmu działania komórki – np. występuje konflikt interesów lub zgłoszono liczne problemy wpływu na niezależność działania komórki;</p> <p>e) wystąpiły istotne uwagi KNF dotyczące organizacji komórki skutkujące obniżeniem oceny nadzorczej poniżej 2,5, istotnych zastrzeżeń biegłego rewidenta, zaleceń audytu w zakresie organizacji funkcji compliance (poza dodatkowymi zadaniami komórki, np. w zakresie działania jako komórka ds. kontroli) wymagających realizacji w długim okresie czasu (ponad 2 kwartały).</p> <p>2) <u>Skuteczność</u> – komórka działała nieskutecznie, tzn.</p> <p>a) Stwierdzono brak planu działania komórki lub plan działania komórki nie został zrealizowany;</p> <p>b) plan testów komórki (jako compliance) nie został zrealizowany;</p>	4

		<p>c) wystąpiły liczne uchybienia dla terminowości lub jakości raportów dotyczących działania komórki (jako compliance) lub ryzyka braku zgodności;</p> <p>d) komórka nie dokonywała weryfikacji bieżącej pionowej zgodnie z procedurami jako compliance (np. opiniowania nowych produktów).</p>	
--	--	--	--